

er vigtigt, at der sker en tydeliggørelse af skolernes værdigrundlag og holdninger for den brede offentlighed, så ingen er i tvivl om, hvilke holdninger og attituder den enkelte skole bygger på. Der skal herske klarhed og gennemskuethed omkring de danske folkehøjskoler.

Vi er også glade for, at loven fastslår, at selve samværet er en væsentlig del af folkehøjskolerens grundlag. Fra konservativ side mener vi, at det er vigtigt at sikre, at samværet bevares i sin nuværende form, og det betyder, at størstedelen af skolernes elever fortsat skal bo på skolerne. Forsøger vi at bløde op på dette ved at tillade, at en større del af eleverne kun er på skolen i løbet af dagtimerne, risikerer vi at ødelægge det intense miljø, som er en del af højskolerens særpræg.

Gennem de senere par år har der også været en beklagelig tendens til, kan man se af de forskellige undersøgelser, at eleverne hovedsagelig kommer fra mere velstående samfundslag. Vi fastslog allerede under behandlingen af redegørelsen tilbage i 1997, at vi mener, der ligger en vigtig opgave for skolerne i, at alle samfundsgrupper skal repræsenteres på folkehøjskolerne. Folkehøjskolen skal være et sammenfurium, et mødested, hvor man bryder med hinandens meninger og der opstår nogle nye for alle danskere.

I lovforslaget lægges der også op til, at en formindsket deltagerbetaling er løsningen på problemet. Det tror vi også på. Det må være sådan, at det må være overskueligt for alle, når man sammenligner med, hvad man ellers har af kost- og huspriser derhjemme, at kunne deltage i et forløb på en folkehøjskole.

Så alt i alt mener vi fra konservativ side, at vi har at gøre med et godt, gennearbejdet lovforslag, som vi umiddelbart kan støtte.

Anne Baastrup (SF):

Da hr. Aage Frandsen ikke kan være her i dag, skal jeg læse hans ordførertale op.

SF kan støtte grundtanken i forslaget, selv om vi godt nærmere vil have belyst indholdet og konsekvenserne af de enkelte paragraffer.

Vi sætter også spørgsmålstejn ved fornuften og det rimelige i at opretholde nogle af de paragraffer, som er en videreførelse af nogle af de bestemmelser, som kom ind i forbindelse med den såkaldte Tvind-særlov. Disse spørgsmål vil vi godt have nærmere drøftet i forbindelse med udvalgsarbejdet, og det kan på grund af vores

holdninger til indholdet af disse paragraffer give anledning til ændringsforslag.

Folkehøjskolerne, efterskolerne, husholdningskolerne og håndarbejdsskolerne er vigtige i det danske uddannelsessystem – på den ene side en del af skolesystemet, og på den anden side en fri skoleform, der ikke kan sammenlignes med nogen anden dansk institution på grund af kostskoleformen, hvor almen og faglig oplysning sammen med et intensiveret samvær udgør et unikt læringsmiljø.

Skoleformerne har et fælles historisk udspring i folkehøjskolen fra midten af 1800-tallet, og de knyttes sammen af kostskoleformen som det fælles bærende princip.

Folkehøjskolerne har i de senere år oplevet en nedgang i elevtallet. Det voldsomme fald skyldes hovedsagelig de små ungdomsårgange og de unges bedre muligheder for at komme i uddannelse og i arbejde. Det har medført færre elever, som har fået finansieret deres ophold ved hjælp af dagpenge eller sociale ydelser. Til gengæld er der flere selvbetalere end nogen sinde, hvilket viser, at folkehøjskolerne er mere levende end nogensinde, da et højskoleophold er ganske omkostningsfyldt. Faldet i elevtallet bevirker dog, at mange højskoler har økonomiske vanskeligheder.

Historisk set er det karakteristisk for folkehøjskolerne, at højskoler bliver oprettet og højskoler lukker. Alene i årene 1970-1999 er 82 højskoler blevet godkendt som tilskudsberettigede, og 59 har ikke opnået eller er ophørt med at modtage tilskud.

Efterskolerne har derimod fået flere elever, selv om der er blevet færre i ungdomsårgangene. I løbet af 1980'erne og 1990'erne har en stadig større andel af unge taget 1 til 2 år på en efterskole. Selv om ungdomsårgangene i perioden fra 1982 til 1997 er faldet, er efterskoleelevtallet i samme periode steget med 62 pct. I alt har mere end 185.000 unge været på efterskole i denne periode.

Et særligt udviklingstræk i efterskolen har været, at antallet af efterskoler, der henvender sig til elever med indlæringsvanskeligheder, er steget markant i samme periode. I 1982 var 14 af 161 efterskoler karakteriseret ved et samlet tilbud til unge med indlæringsvanskeligheder, og dette tal er nu steget til 32 ud af 237. Den stærke søgning til efterskolerne viser, at denne skoleform har et tilbud, som folkeskolen ikke kan imødekomme.